

Стратегії для формування пізнавальних інтересів учнів

1. Створіть комфортну психологічну атмосферу

Психологічна безпека та довірливі стосунки між учителем та учнями відіграють одну з визначальних ролей у формуванні позитивної мотивації школярів. Адже в довгостроковій перспективі страх перед невдачами та їхніми наслідками може призвести до повного зникнення інтересу до навчання. Аби цього уникнути, варто створювати простір, де школярі будуть впевнені, що їх розуміють та цінують такими, якими вони є. Заохочуйте їх вірити у власну здатність долати труднощі та намагатися досягати успіху.

2. Дізнавайтесь більше про своїх учнів

Якщо вчитель добре знає своїх учнів, налаштувати їх на плідну та конструктивну роботу в класі набагато легше. І сенс полягає не в тому, аби знати ім'я кожного школяра. Набагато важливіше знати про їхні захоплення, досягнення, симпатії та антипатії. Тож обговорюйте з ними тренди у світі сучасної музики та кіно, заохочуйте висловлювати власну думку з приводу політичних та суспільних новин. Ця комунікація сприятиме підвищенню впевненості школярів у власних силах і позитивному впливу на їхню поведінку в класі, а отже, й на процес навчання.

3. Визначайте «прозорі» цілі та знаходьте баланс у складності навчального матеріалу

Визначення конкретних і зрозумілих цілей спрямовує учнів до досягнення певної мети й дозволяє уникнути плутанини. Чітке розуміння того, що очікують від їхньої роботи, спонукає їх зосередитися на виконанні завданні й запобігти негативним переживанням. Також важливо не допускати ускладнення навчального матеріалу, адже часто це призводить до перевантаження учнів та зниження загального інтересу до шкільної діяльності. Одночасно завдання не мають бути занадто легкими, школярі

мають усвідомлювати відчуття вкладеної праці та розвивати здатність до подолання перешкод.

4. Змінюйте форми роботи на уроках

Мозок любить новизну, тож не секрет, що рутина погано впливає на мотивацію до будь-якої діяльності у будь-якому віці. Адже навіть дорослі вигорають на улюбленій роботі через однаковий розпорядок справ і доручень. Що вже казати про школярів – буденність та одноманітність навчальних занять неодмінно викличуть у них нудьгу. Аби цього уникнути, варто не зациклюватись на одній схемі уроку та пропонувати школярам різні творчі завдання та нові форми роботи. Наприклад, можна проводити екскурсії та зустрічі з цікавими людьми, практикувати інтерактивні практичні роботи та вікторини, створювати креативні навчальні проєкти. Жонглювання різноманітними методиками сприятиме підтримці високого рівня зацікавленості та розумінню учнів, що їхні знання можна використовувати для вирішення найрізноманітніших завдань.

5. Демонструйте практичну значимість та перспективу застосування знань

Всім відомо, що фундаментом мотивації є інтерес. А питання «Навіщо мені це потрібно?», напевно, чули всі вчителі. Аби уникнути цих запитань варто їх дивувати й наводити приклади того, як набуті знання допоможуть їм досягти успіху в майбутньому, спростити життя, стати цікавою та різнобічною людиною. Наприклад, якщо вони хочуть написати цікавий пост у соцмережах, їм потрібні знання української мови. Якщо вони мріють у майбутньому стати розробниками ігор, їм знадобляться знання з іноземної мови, математики та фізики. А якщо вони захочуть побудувати ідеальний маршрут для подорожей, без географії їм не впоратись. Уроки, на яких демонструється, як набуті навички використовується «справжніми» людьми у реальному житті, дійсно цінуються учнями.

6. Влаштовуйте челенджі та проводьте змагання

Створення здорової конкуренції в класі – чудовий спосіб мотивувати та заохочувати учнів до навчання. Творчість, нововведення та ефект непередбачуваності стимулюватиме їх бути більш продуктивними та креативними. Різноманітні заходи, конкурси, квести та ігри допоможуть формувати здоровий змагальний дух та боротися за звання кращого. А дебати та дискусії допоможуть їм ефективно опрацювати інформацію, а не просто її отримати. Інтелектуальні змагання сприятимуть підвищенню задоволення учнів від уроку та розкриттю їхнього потенціалу й зроблять навчання більш інтерактивним.

7. Дивуйте учнів на уроці

Що допоможе захопити увагу учнів та утримувати її протягом уроку? Щось нове, веселе та несподіване! Наприклад, можна зненацька увімкнути відео або аудіоматеріали, продекламувати вірш чи уривок із твору, згадати цитату відомої особистості. Або запропонувати виконати завдання, над яким усі будуть ламати голову. На підвищення навчальної мотивації чудово працює сторітелінг й почуття гумору – анекдот чи смішна історія з життя не лише приверне увагу учнів, а й сприятиме зближенню педагога та школярів.

8. Заохочуйте вести портфоліо досягнень

Учнівський колектив настільки неоднорідний, що знайти єдиний та універсальний спосіб одночасного задоволення всіх освітніх потреб майже неможливо. Хтось із них краще сприймає нову інформацію візуально, а хтось – на слух. Одни схильні до точних наук, інші – яскраво виражені гуманітарії. Комусь навчатися нудно, бо вони все схоплюють на льоту, а комусь треба набагато більше часу для опрацювання матеріалу. Але вкрай важливо, щоби свій прогрес у навчанні відчували всі учні, тому варто відзначати не лише їхні результати, а й докладені зусилля. Запропонуйте їм збирати свої досягнення та вести портфоліо – це допоможе їм відчувати задоволення від навчання та надихатиме на нові досягнення.

9. Надавайте свободу вибору

Право вибору сприяє підвищенню інтереса школярів до навчання, заохочує їх проявляти більше ініціативи та спонукає до активної роботи. Тож бажано якомога часто використовувати цю можливість. Наприклад, можна пропонувати школярам обирати тему для твору, презентації, доповіді, віршу для заучування, форму проведення самостійної роботи тощо. Вибір завдання або визначення проблеми, над розв'язанням якої вони будуть працювати, сприятиме підвищенню їхньої відповідальності за якість виконаної роботи та заохочуватиме до самоконтролю.

10. Призначайте ролі

Учнівський колектив – це суспільство в мініатюрі, де кожному учню важливо відчувати свою значимість. Аби реалізувати цю потребу, разом із учнями складіть список завдань на тиждень, визначте критерії та запропонуйте школярам обрати вид работ. Наприклад, він може містити такі пункти:

- ведення класного чату;
- підготовка інформації про життя класу для шкільного сайту;
- вибір ігор та активностей;
- спілкування з гостями класу (тими, хто приходить у ваш кабінет під час зміни);
- щоденний облік відвідуваності тощо.

11. Прислухайтесь до ідей учнів

Можливість висловити свої думку з приводу проведеного уроку залучає учнів до навчання та сприяє створенню стосунків, заснованих на довірі. Наприкінці кожного заняття запитуйте у них, який вид роботи їм сподобався або що викликало хвилювання. Аби інтегрувати їхні ідеї в освітній процес, разом аналізуйте відповіді або проводьте мозковий штурм, який допоможе їх реалізувати на практиці.

12. Використовуйте систему винагород

Емоційна, як і матеріальна, винагорода є найпотужнішим поштовхом до дії. Адже її здобуття призводить до розуміння, що все зроблене було не дарма, а чим більше сил витрачено, тим більше радієш успіху. Так у свідомості закріплюється думка про позитивний чинник результату важкої праці. Нагородження є одним із найважливіших засобів мотивації учнів, адже почуття гордості за отриману винагороду спонукає прикладати ще більше зусиль для досягнення прогресу. Така проста «нагорода», як короткий електронний лист із привітанням за чудово виконану роботу або коротка розмова наприкінці уроку гарантовано викликає позитивні емоції та підштовхне їх до подальших звершень. А ще мотивація тісно пов'язана з особистісною позицією школяра - якщо він переконаний в тому, що він розумний та талановитий, то й прагнення до виконання певних дій буде більшим. Тож варто посилювати особистісну позицію школяра шляхом навчальних установок та афірмацій на навчання – я сильний, я впораюся, я здібний тощо. І не втрачайте нагоди їм сказати: «Ти мене приємно здивував», «Дивовижно!», «Майстерно!».